

SERO vår 2020

Skatteetatens bedriftsundersøkelse om
Etterlevelse, **R**apportering og **O**ppdagelsesrisiko

Skatteetaten

Innhold

Om undersøkelsen.....	3
Rapportering, regelverk og tilgang på informasjon.....	9
Vurdering av skattemyndighetene – tillit og inntrykk.....	15
Normer og bransjeforhold.....	22
Opplevd oppdagelsesrisiko.....	31

Om undersøkelsen

Formål

- Måle næringslivets holdninger til etterlevelse og oppfatning av skattemyndighetene

Metode

- Telefonintervjuer

Målgruppe

- Daglige ledere. Kun virksomheter aktive i mva-registeret inngår i utvalgsrammen. Dersom virksomheten har ingen ansatte, stilles krav om 50 000 kroner i omsetning

Utvalg

- 2053 virksomheter, fordelt på:
 - 1174 i representativt utvalg
 - 879 i kvotert tilleggsutvalg (for å sikre representasjon i enkeltnæringer)

Gjennomføring

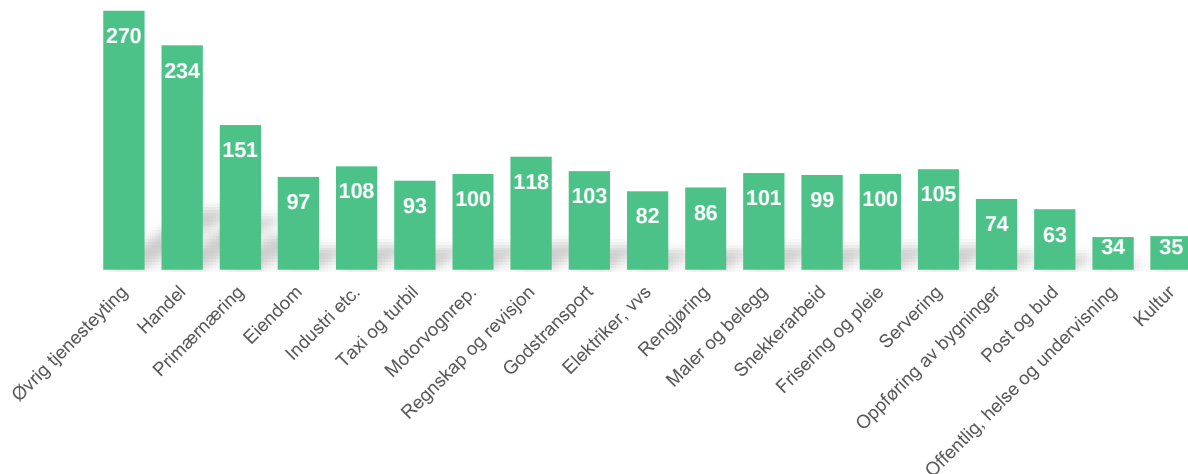
- Intervjuing er gjort av Opinion på vegne av Skatteetaten
- Undersøkelsesdesign og fremstilling av resultater gjennomført av Skatteetatens analyseteam

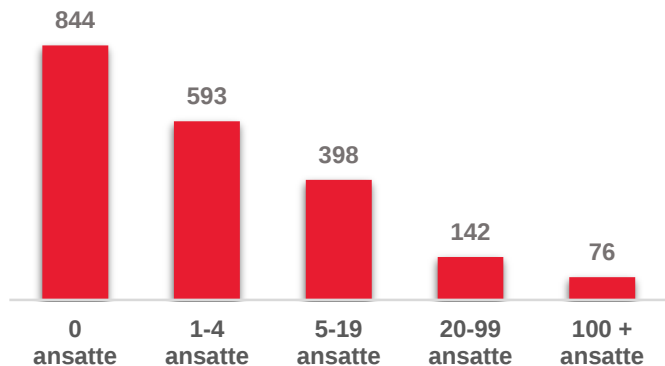
Skatteetaten

Om utvalget

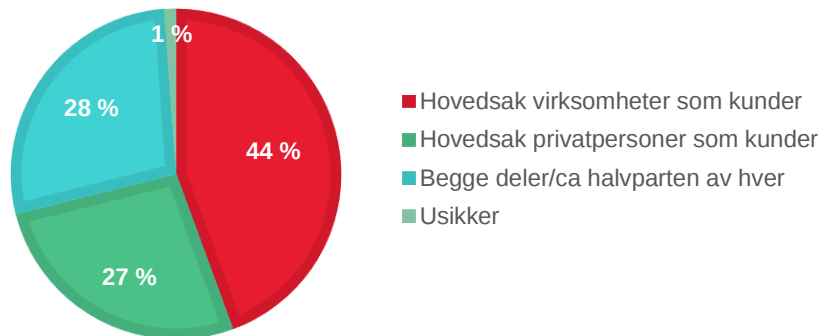
Bransje

Antall ansatte

Kundesammensetning

Skatteetaten

Feilmarginer

Alle utvalgsbaserte undersøkelser er heftet med feilmarginer. Feilmarginer er i hovedsak knyttet til statistisk usikkerhet. Dette kan være utvalgsskjevheter som fører til at utvalget ikke har samme fordeling som populasjonen på de sentrale variablene i undersøkelsen. Sentrale variabler kan være kjennetegn, adferd eller holdninger.

Feilmarginer øker generelt jo mindre utvalget er. Feilmarginer vil også variere etter hvilken prosentfordeling en studerer. Tabellen til høyre viser feilmarginer ved ulike utvalgsstørrelser og prosentfordelinger.

SERO 2020 har et representativt utvalg på 1174 bedrifter. Med en populasjonsstørrelse på ca. 320 000 bedrifter, kan vi med 95% sannsynlighet si at det riktige resultatet ligger innenfor (+/-) 0,6 og 2,9 prosentpoeng, avhengig av prosentresultatets størrelse/fordeling. Usikkerheten er størst ved et resultat på rundt 50%, og minst ved prosentresultater nær ytterpunktene på prosentskalaen, (+/-) 5% og 95%.

Utvalgs- størrelse	Prosentresultat							
	1/90	3/97	5/95	10/90	20/80	30/70	40/60	50/50
100	2,0	3,3	4,3	5,9	7,9	9,0	9,6	9,8
200	1,2	2,4	3,0	4,2	5,5	6,4	6,8	6,9
400	1,0	1,7	2,2	3,0	3,9	4,5	4,8	4,9
800	0,6	1,2	1,5	2,1	2,8	3,2	3,4	3,5
1000	0,6	1,1	1,4	1,9	2,5	2,8	3,0	3,1
1200	0,6	1,0	1,2	1,7	2,3	2,6	2,8	2,9
2500	0,4	0,6	0,9	1,2	1,6	1,8	1,9	2,0
3000	0,4	0,6	0,8	1,1	1,5	1,7	1,8	1,8
10000	0,2	0,3	0,4	0,6	0,8	0,9	1,0	1,0
30000	0,1	0,1	0,2	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5

Bransjeinndeling i SERO	Beskrivelse
Handel	Agentur, detaljhandel og handel med motorvogner
Øvrig tjenesteyting	Faglig tjenesteyting (som fotograf-, arkitekt- og rådgivningstjenester), forretningsmessig tjenesteyting (som arbeidskraft, reiseliv, vakt- og vaktmestertjenester), Annen tjenesteyting (som interesseorganisasjoner, begravellesbyrå og logistikk), overnatting, finans- og forsikringstjenester, informasjon- og kommunikasjonstjenester
Industri etc.	Industri, bergverksdrift, elektrisitet-, gass- og vannforsyning
Primærnæringer	Jordbruk, jakt og viltstell, fiske, fangst og akvakultur og skogbruk
Offentlig, helse og undervisning	Offentlig administrasjon og forsvar, helse- og sosialtjenester og undervisning
Eiendom	Omsetning og drift av eiendom og utleie av eiendom
Oppføring av bygninger	Oppføring av bygninger, byggeprosjekter og anleggsvirksomhet
Snekkerarbeid	Snekkerarbeid
Elektriker, vvs	Spesialisert ferdiggjøring av bygninger, som elektriker, vvs og grunnarbeid
Maler og belegg	Maler- og glassarbeid, gulvlegging og tapetsering
Motorvognrep.	Vedlikehold og reparasjon av motorvogner
Godstransport	Godstransport på vei og flytting
Taxi og turbil	Passasjertransport på land, som drosje, tur- og rutebil
Post og bud	Post- og budtjenester
Frisering og pleie	Frisering, skjønnhet- og kroppspleie
Kultur	Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter
Regnskap, revisjon	Regnskap, revisjon og skatterådgivning
Rengjøring	Rengjøringsvirksomhet
Servering	Serveringsvirksomhet

Firedelt bransjegruppering

I deler av analysen har vi benyttet denne firedelte grupperingen av bransjer. Denne grupperingen brukes i stedet for resultater for enkeltbransjer, som pga. lite antall intervjuer i flere av bransjene, er heftet med svært høye statistiske feilmarginer. Bransjegruppe 1-3 er kjennetegnet av en generelt noe forhøyet risiko for avvik på skatt- og avgiftsområdet. Bransjegruppe 4 kjennetegnes av normal til lav risiko for avvik på skatt- og avgiftsområdet.

		1 Bygg og anlegg, elektriker, mal og beleg	2 Transport, taxi, bilreparasjon, post, bud	3 Rengjøring, servering, frisering	4 Øvrige bransjer	Total
1	Handel	0	0	0	234	234
2	Øvrig tjenesteytende	0	0	0	270	270
3	Industri etc.	0	0	0	108	108
4	Primærnæringer	0	0	0	151	151
5	Offentlig, helse og undervisning	0	0	0	34	34
6	Eiendom	0	0	0	97	97
7	Oppføring av bygninger	74	0	0	0	74
8	Snekkerarbeid	99	0	0	0	99
9	Elektriker, vvs	82	0	0	0	82
10	Maler og beleg	101	0	0	0	101
11	Reparasjon av motorvogner	0	100	0	0	100
12	Godstransport	0	103	0	0	103
13	Taxi, turbil	0	93	0	0	93
14	Post og bud	0	63	0	0	63
15	Frisering og pleie	0	0	100	0	100
16	Kultur	0	0	0	35	35
17	Regnskap og revisjon	0	0	0	118	118
18	Rengjøring	0	0	86	0	86
19	Servering	0	0	105	0	105
	TOTALT	356	359	291	1047	2053

Oppsummering av hovedfunn

Oppsummering av hovedfunn – SERO vår 2020

1. Rapportering, regelverk og tilgang på informasjon

- Halvparten av virksomhetene mener de får tilstrekkelig informasjon om sine forpliktelser overfor Skatteetaten.
- En tredjedel mener det er unødvendig tidkrevende å rapportere til skattemyndighetene.
- Den positive trenden i retning av forenkling for næringslivet, som vi registrerte i fjor, ser ut til å få en moderat fortsettelse i år:
 - Flere opplever det som enkelt å orientere seg om sine forpliktelser
 - Flere mener skattemyndighetene gjør det enkelt å følge regelverket
 - Flere mener skatte- og avgiftsreglene er enkle å forstå
 - Flere synes det er enkelt å sjekke leverandør

2. Tillit til offentlige institusjoner og aktører

- 76 % av norske bedrifter har høy tillit til Skatteetaten (karakter 7-10). Samme nivå som Rettsvesenet og Politiet
- Det er stor variasjon i tillit til ulike sider ved Skatteetaten sitt virke:
 - Behandle info om bedrifter på forsvarlig måte – 81%
 - Behandle virksomheter rettferdig – 65%
 - Sikre at alle virksomheter betaler riktig skatt – 48%
 - Klarer å stoppe dem som bevisst forsøker å unndra – 30%
- 81% har inntrykk av at Skattemyndighetene har full oversikt over deres økonomiske forhold
- 45% mener Skattemyndighetene har større fokus på å kontrollere enn å forhindre at det gjøres feil

3. Normer, bransjeforhold, a-krim

- Normer og bransjeforhold
 - 70% opplever at det store flertallet av norske virksomheter rapporterer korrekt og fullstendig til Skattemyndighetene
 - 73% mener det er vanskelig å unndra skatter og avgifter
 - 9% oppgir at det i enkelte tilfeller er akseptabelt å bevisst unndra skatter og avgifter
 - 32% opplever ofte svart konkurranse
- A-krim
 - 25% av norske virksomheter mener arbeidslivskriminalitet er vanlig

4. Opplevd oppdagelsesrisiko

- 72% av norske virksomheter mener det er stor sannsynlighet (stor+svært stor) for å bli oppdaget av skattemyndighetene
- 25% mener det er liten oppdagelsesrisiko

Del 1

Rapportering, regelverk og tilgang på informasjon

Rapportering, regelverk og tilgang på informasjon

Relevant forskning

- Komplekse systemer øker risikoen for å gjøre ubevisste feil (*Kopczuk 2006*)
- Manglende kunnskap og komplekse systemer øker unndragelser – fordi folk gjør feil, eller fordi noen utnytter kompleksiteten (*Alstadsæter og Jacob 2013*)
- Forenkling av regelverk eller informasjon om skatt er et effektivt virkemiddel for å få skattytere med dårlig kunnskap om skattesystemet til å etterleve (*Park & Huyn 2003*)

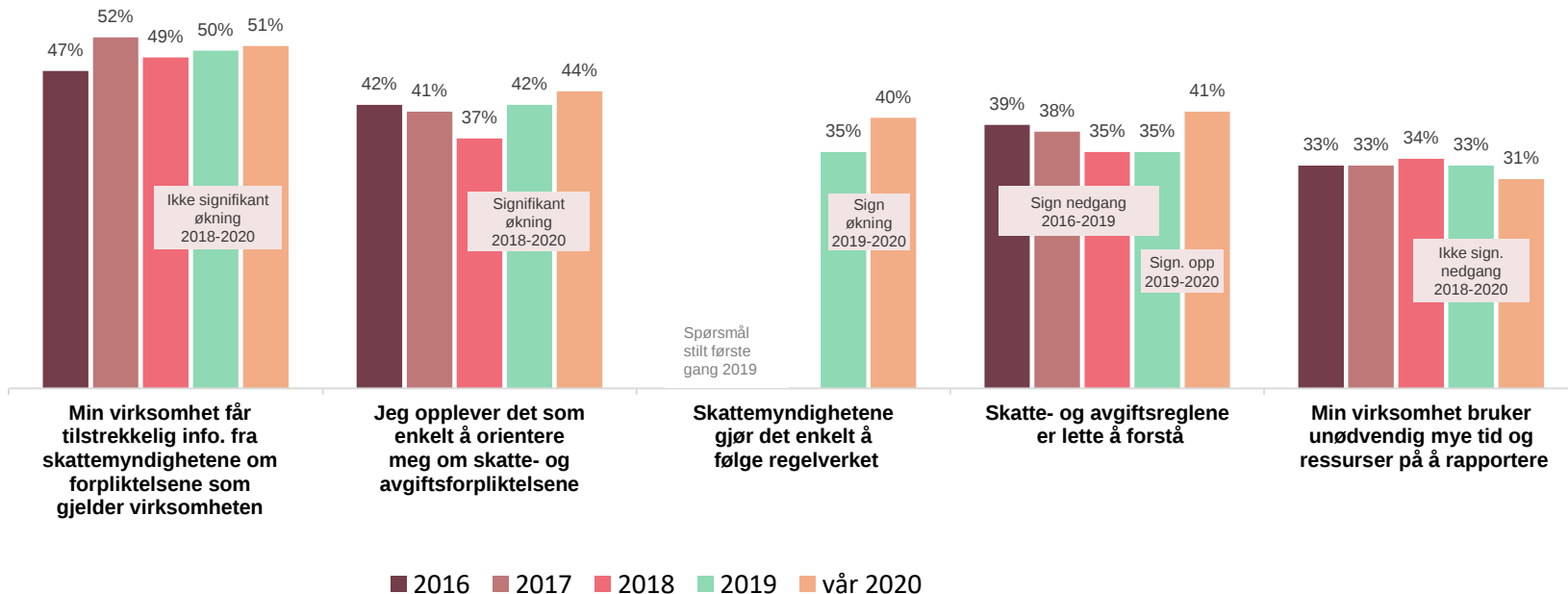
Oppsummering resultater

- Halvparten av virksomhetene mener de får tilstrekkelig med informasjon om forpliktelsene sine, men en tredel mener det er unødvendig tidkrevende å rapportere til skattemyndighetene. Disse oppfatningene har vært stabile siden 2016.
- *Den positive trenden i retning av forenkling for næringslivet, som vi registrerte i fjor, ser ut til å få en moderat fortsettelse i år:*
 - Flere opplever det som enkelt å orientere seg om sine forpliktelser
 - Flere mener skattemyndighetene gjør det enkelt å følge regelverket
 - Flere mener skatte- og avgiftsreglene er enkle å forstå
 - Flere synes det er enkelt å sjekke leverandør
- Informasjon om lovbrudd og kundeomtaler fremstår fortsatt som mest betydningsfullt når virksomhetene skal vurdere en leverandør. Informasjon om hvor mye virksomheter betaler i skatt/mva og HMS-praksis blir vurdert som mindre viktig informasjon. Hvorvidt bedriften har revisor, har en svak økning i viktighet.

Rapportering og regelverk – % enig (helt + delvis enig)

Halvparten av virksomhetene mener de får tilstrekkelig med informasjon om forpliktelsene sine. 41% synest det er lett å forstå skatte- og avgiftsreglene. Men fortsatt opplever en av tre at det er unødvendig tidkrevende å rapportere til skattemyndighetene.

Det har i hovedsak vært små bevegelser i resultatene siden 2016

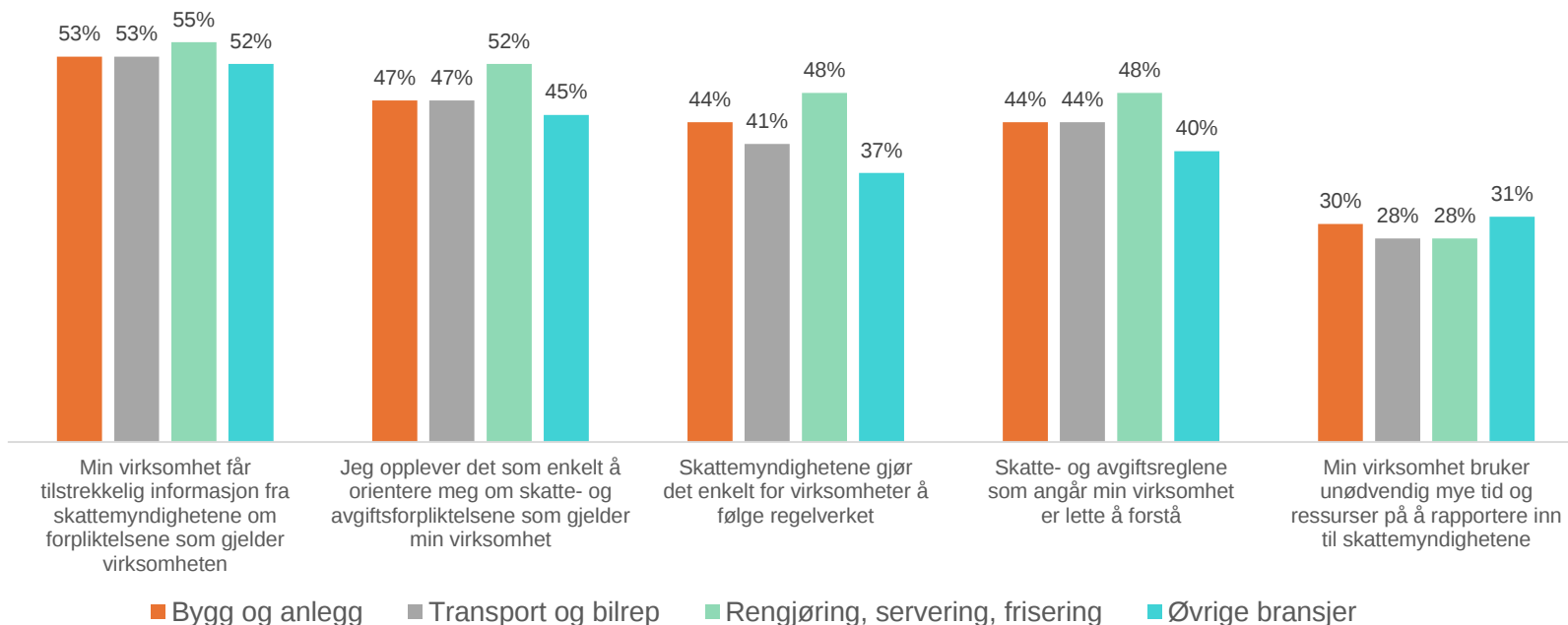

Skatteetaten

Rapportering og regelverk – etter bransjegrupper

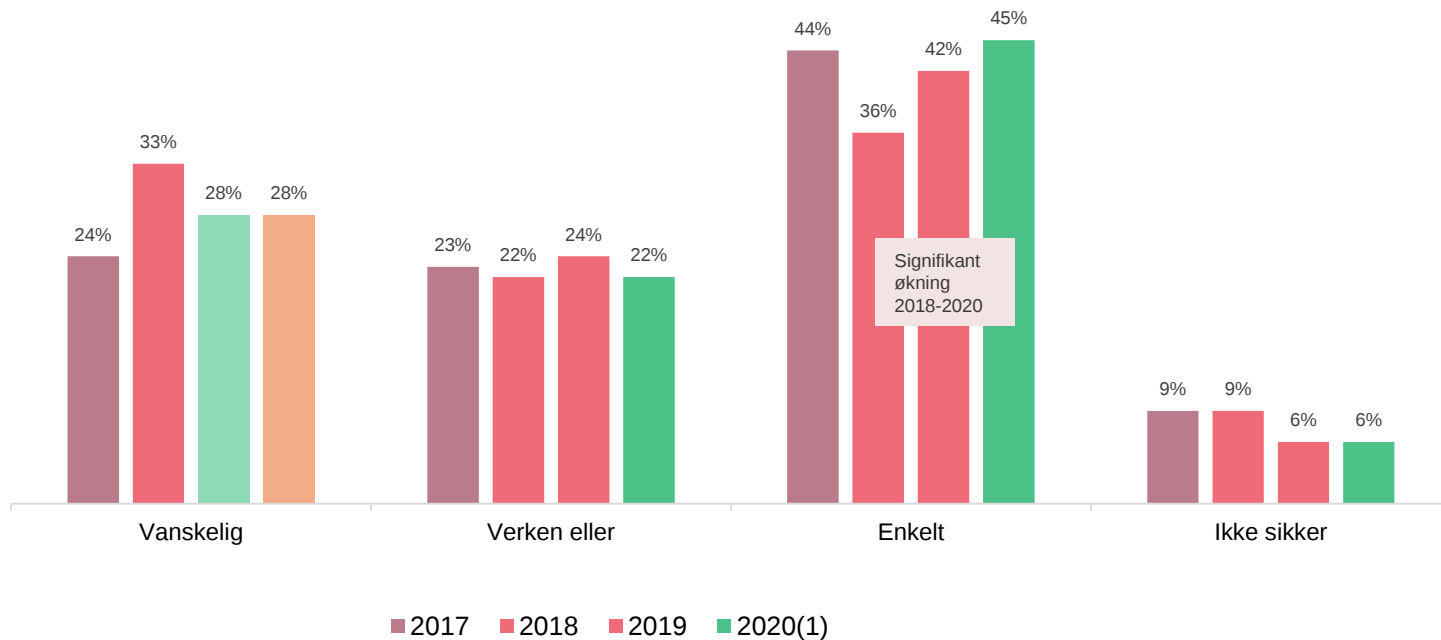
Kun SERO 2020 (% ganske + svært enig)

Her har vi brutt de nyeste resultatene (2020 vår) ned mot den 4-delte bransjevariabelen. Siden vi da sammenligner grupper med adskillig færre respondenter i enn SERO totalt (jfr. forrige slide), øker den statistiske usikkerheten (feilmarginene). Alle differansene vi ser, er innenfor feilmarginene. Vi må derfor konkludere med at forskjellen i disse utvalgsbaserte resultatene, ikke vil finnes i populasjonen av bedrifter.

Sjekke om leverandør opererer hvitt

Nesten halvparten av bedriftene synest det er enkelt å sjekke hvorvidt leverandører opererer hvitt. Med unntak av 2018, er resultatene stabile over tid.

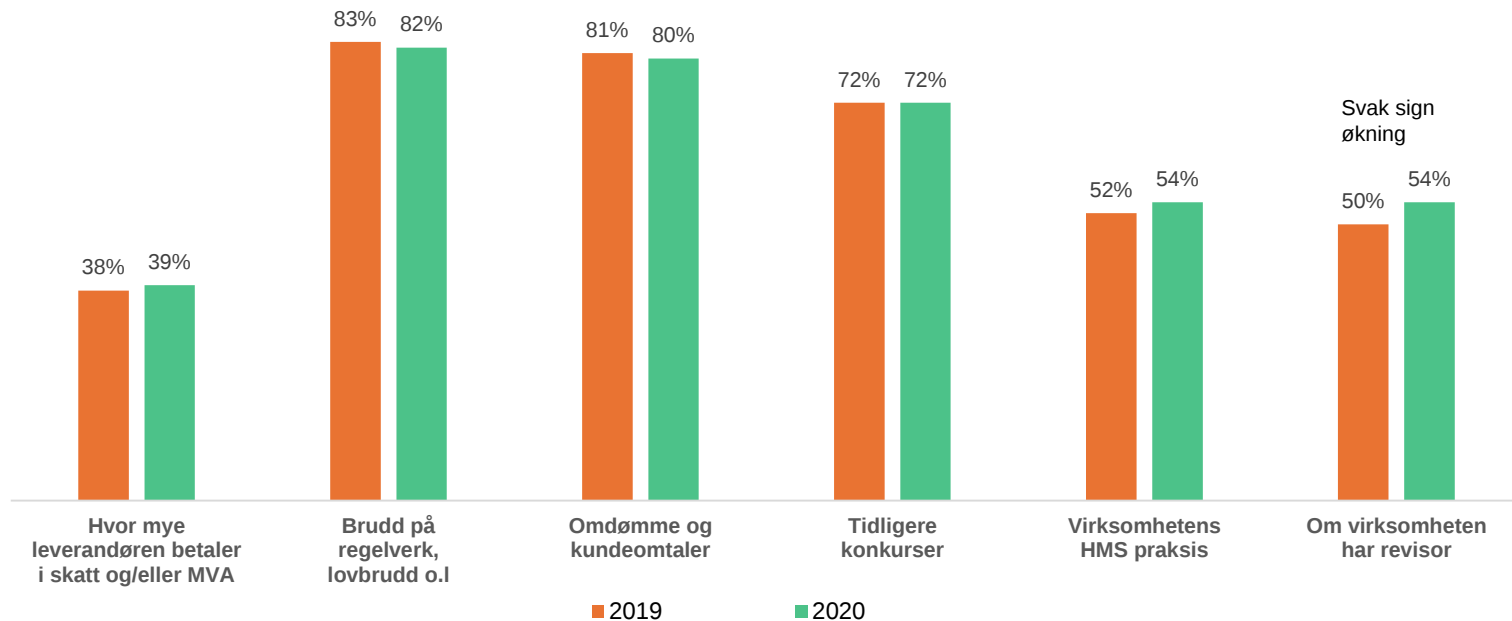

Spørsmål: «Hvor vanskelig eller enkelt synes du det er å finne ut om leverandører din virksomhet kjøper tjenester av, opererer hvitt?»

Hvilken informasjon er viktig ved sjekk om leverandør opererer hvitt? (ganske + svært viktig)

Lovbrudd, kundeomtaler og konkurser er mest betydningsfullt når virksomheter skal vurdere en leverandør. Info. om betalt skatt/mva., HMS-praksis og revisorbruk er mindre viktig. Hvorvidt bedriften har revisor, er svakt økende.

Spørsmål: Dersom du skal sjekke om en leverandør opererer hvitt. Hvor viktig eller uviktig er følgende informasjon for din virksomhet?

Del 2

Tillit til offentlige institusjoner og aktører

Skatteetaten

Inntrykk av skattemyndighetene

Relevant forskning

- Etterlevelsen øker når skattesystemet oppfattes rettferdig (Fortin et.al 2007, van Dijke og Verboon 2010).
- Dersom man blir urettferdig behandlet som en unndrager, kan det redusere skattemoral (Feld og Frey 2003).
- Skattytere vil akseptere at autoriteter tar avgjørelser som ikke går i deres favør, så lenge prosessen oppfattes som rettferdig og legitim (Taylor 2001).

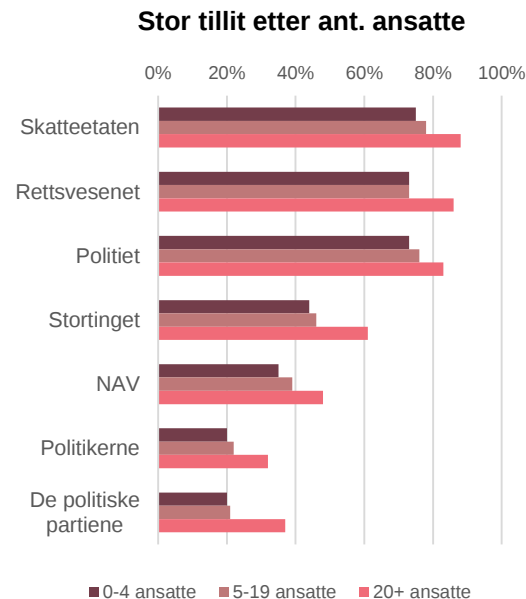
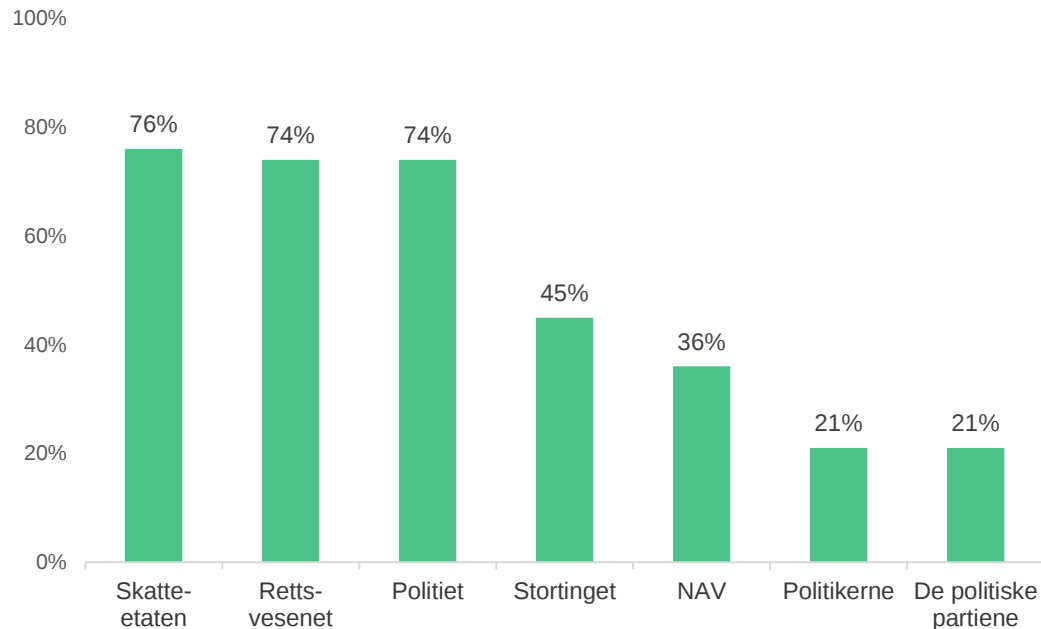
Oppsummering resultater

- 76% av norske bedrifter oppgir at de har høy og svært høy tillit til Skatteetaten (karakter 7-10). Dette er på samme nivå som rettsvesenet og politiet.
- Virksomhetene har i størst grad tillit til at skattemyndighetene behandler informasjon om dem på en forsvarlig måte (81%), og behandler virksomheter som sin rettferdig (65%). Noe lavere tillit har virksomhetene til at skattemyndighetene sikrer at andre virksomheter betaler sin skatt (48%), eller klarer å stoppe de som bevisst forsøker å unndra (30%).
- *Bedriftenes inntrykk av Skattemyndighetene er lite endret i løpet av de årene SERO er gjennomført:*
 - 81% av virksomhetene har inntrykk av at skattemyndighetene har full oversikt over deres økonomiske forhold.
 - Kun 32% opplever at Skatteetaten forstår virksomhetens behov
 - 36% mener skattemyndighetene fokuserer på å kontrollere de alvorlige unndragelsene
 - 45% mener skattemyndighetene har større fokus på å kontrollere enn å forhindre at det gjøres feil

Tillit til offentlige institusjoner og aktører - % stor tillit (7-10)

Både Skatteetaten, rettsvesenet og politiet nyter stor tillit hos tre av fire bedriftsledere. De største bedriftene har gjennomgående større tillit enn de minste og mellomstore bedriftene. (Disse spørsmålene er første gang stilt i år, og inngår derfor ikke i en tidsserie).

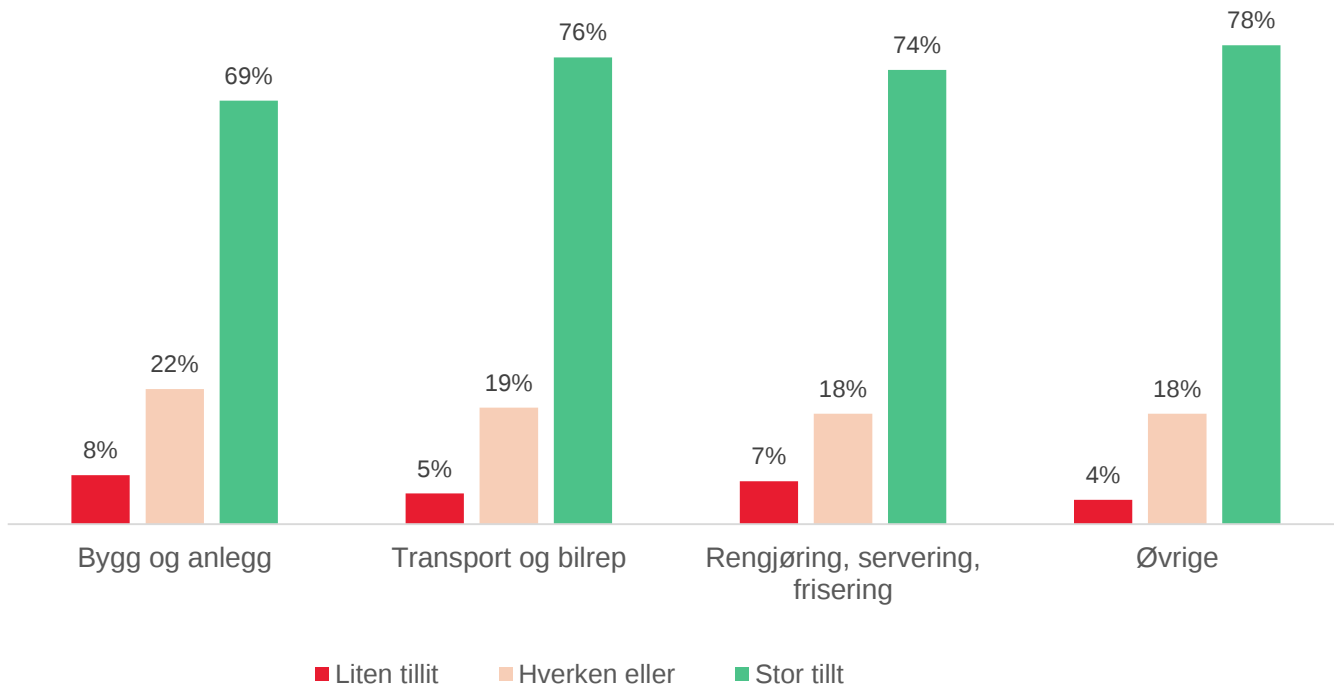

Spørsmål: På en skala fra 0 til 10, hvor stor eller liten tillit har du til hver av disse institusjonene? (Opplst i tilfeldig rekkefølge for hvert intervju)

Tillit til Skatteetaten, etter bransjegruppering (SERO 2020)

Hvor stor eller liten tillit en har til Skatteetaten, er i liten grad påvirket av hvilken bransjegruppe en tilhører. Det er kun "bygg og anlegg" som avviker noe, i negativ retning, fra det representative resultatet (76%).

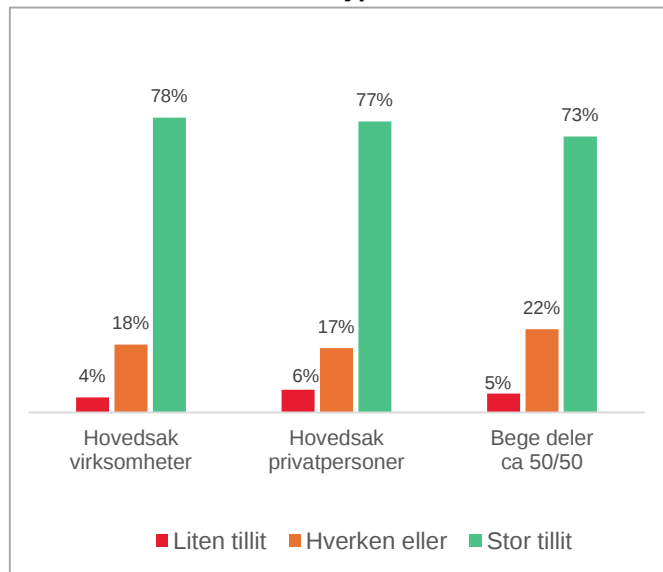
Spørsmål: På en skala fra 0 til 10, hvor stor eller liten tillit har du til hver av disse institusjonene? (Opplest i tilfeldig rekkefølge for hvert intervju)

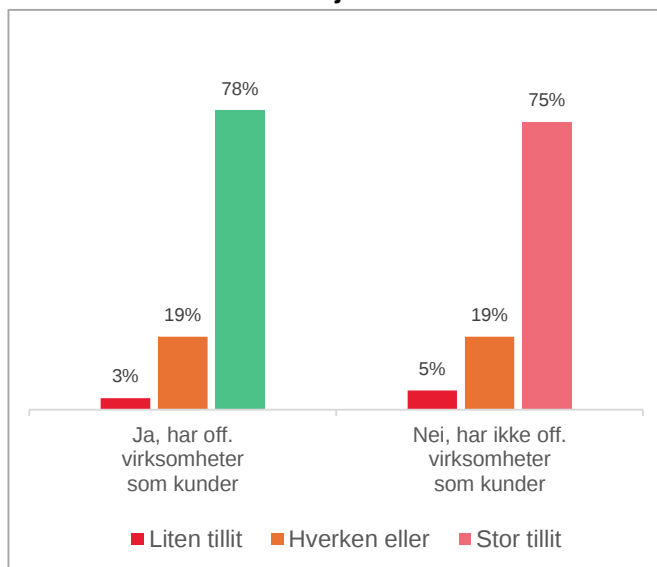
Tillit til Skatteetaten, etter kundeprofil

De to figurene på denne siden, viser at det er stor og jevnt fordelt tillit til Skatteetaten på tvers av kundemassestype, og uavhengig av om en har eller ikke har offentlige virksomheter som kunder. Alle grupperes resultater er på nivå med det representative SERO-resultatet for 2020 (76%).

Tillit til Skatteetaten etter type kundemasse

Tillit til Skatteetaten etter ja/nei off. kunder

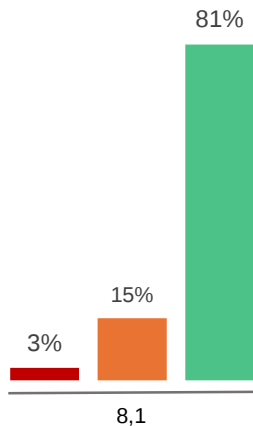

Spørsmål: På en skala fra 0 til 10, hvor stor eller liten tillit har du til hver av disse institusjonene? (Oppløst i tilfeldig rekkefølge for hvert intervju)

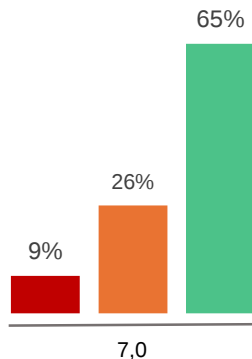
Tillit til skattemyndighetene

Hvor stor eller liten tillit har du til at skattemyndighetene ... (ny 0-10-skala)

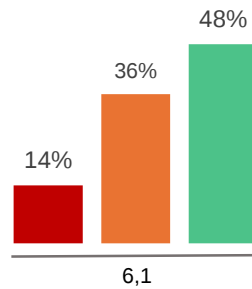
...behandler informasjon om din virksomhet på en fortrolig måte?

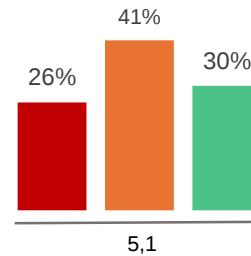
...behandler virksomheter som din rettferdig?

...sikrer at alle virksomheter betaler riktig skatt?

...klarer å stoppe de som bevisst unndrar skatt?

■ Liten tillit
(svært + ganske liten)

■ Hverken eller

■ Stor tillit
(ganske + svært stor)

Merknad: Disse fire spørsmålene om tillit, ble tatt inn i SERO i fjor (2019). Da med en femdelts skala: Svært/ganske liten tillit, hverken eller, ganske/svært stor tillit + ikke sikker. For å samkjøre metode med de andre tillitsspørsmålene i SERO (nye i år), og tillitsspørsmålene i de nye tertialvise undersøkelsene, har vi lagt om til 0-10-skala. Dette er samme skala som brukes bl.a. i valgundersøkelsene som Institutt for Samfunnsforskning gjennomfører etter hvert Stortingsvalg.

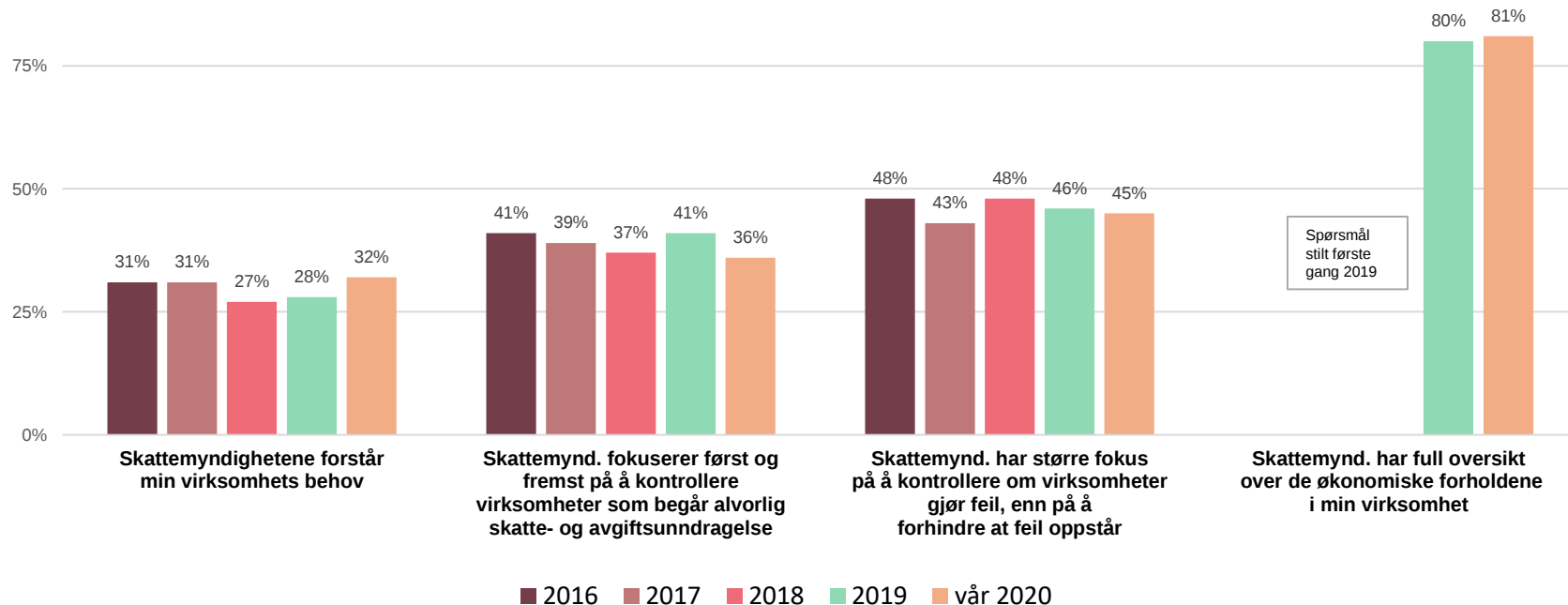

Skatteetaten

Inntrykk av skattemyndighetene % enig (helt+delvis)

Det er tilnærmet ingen bevegelse siste fem år i bedrifters inntrykk av Skatteetaten:

- 81% av virksomhetene har inntrykk av at skattemyndighetene har full oversikt over deres økonomiske forhold.
- 32% opplever at Skatteetaten forstår virksomhetens behov.
- 36% mener skattemyndighetene fokuserer på å kontrollere de alvorlige unndragelsene.
- 45% mener skattemyndighetene har større fokus på å kontrollere enn å forhindre at det gjøres feil.

Del 3

Normer og bransjeforhold

Normer og bransjeforhold

Relevant forskning

- Skattemoralen synker dersom man oppfatter unndragelser som vanlig (*Torgler og Frey 2007*).
- Jo fler en kjenner som unndrar, jo større sannsynlighet for at en selv unndrar (Hasseldine et. al 1994).
- Jo mer utbredt unndragelser er, jo mer sosialt akseptert fremstår det (*Sandmo 2004*).
- Å etterleve er påvirket av sosiale normer, personlige verdier og ikke-rasjonelle beslutninger (*Kornhauser 2007*).

Oppsummering resultater

- Norske bedrifters opplevelse av det norske næringslivs holdninger til skatt og avgift har holdt seg alt i alt stabile gjennom de fem årene SERO har blitt gjennomført. Dog ser vi en svak positiv trend (jf. markering i figur).
- Bedrifter som oppgir at de hovedsaklig har andre bedrifter/virksomheter som kunder, opplever i langt mindre grad «svart» konkurranse, enn både bedrifter som hovedsaklig har privatpersoner som kunder, og bedrifter som har en 50/50-fordeling i kundemassen. Dette mønsteret finner vi også når vi bryter resultatene ned mot spørsmål om hvor omsetningen i bedriften kommer fra.

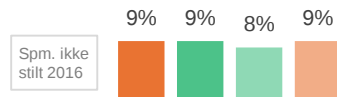
Normer og bransjeforhold

% enig i påstander (helt + delvis enig)

I Norge rapporterer det store flertallet av virksomheter korrekt og fullstendig til skattemyndighetene

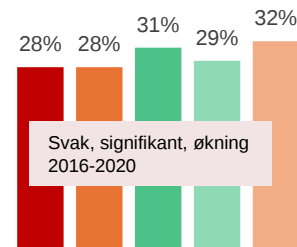
I enkelte tilfeller kan det aksepteres at en virksomhet bevisst unndrar skatt og avgifter

I min bransje er det vanskelig å unndra skatter og avgifter

Min virksomhet må ofte konkurrere mot bedrifter som har et lavere kostnadsnivå fordi de driver svart eller på annen måte unndrar skatter og avgifter

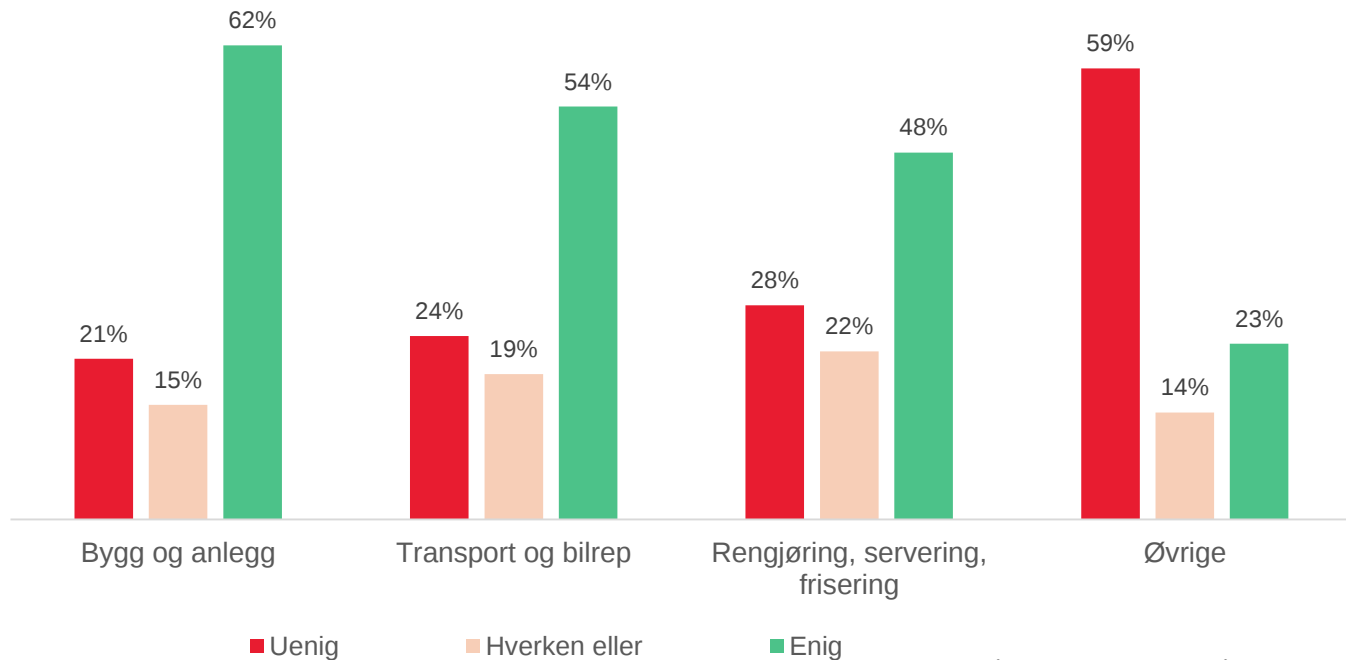

■ 2016 ■ 2017 ■ 2018 ■ 2019 ■ 2020

Nedbryting av 2020 mot bransjegrupper og kundeprofil i neste slides

Svart konkurranse, etter 4-delt bransjegruppering (SERO 2020)

Hele 62% av bedriftene i bransjegrupperingen "bygg og anlegg" – markant flere enn i de øvrige to risikogruppene – er enig i at de ofte må konkurrere mot bedrifter som har et lavere kostnadsnivå fordi de driver svart. Kun 23% av bedriftene i gruppen "øvrige" (lavrisiko) er enig i at dette er vanlig.

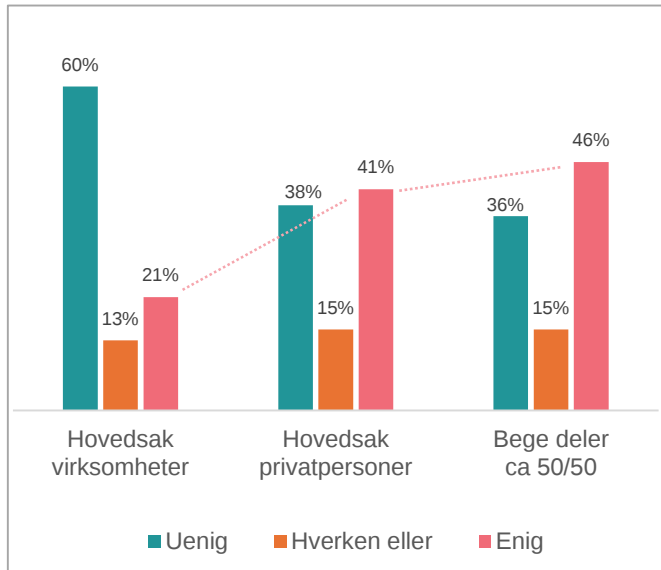

Påstand: Min virksomhet må ofte konkurrere mot bedrifter som har et lavere kostnadsnivå fordi de driver svart eller på annen måte unndrar skatter og avgifter

Opplevelse av «svart» konkurranse og kundeprofil

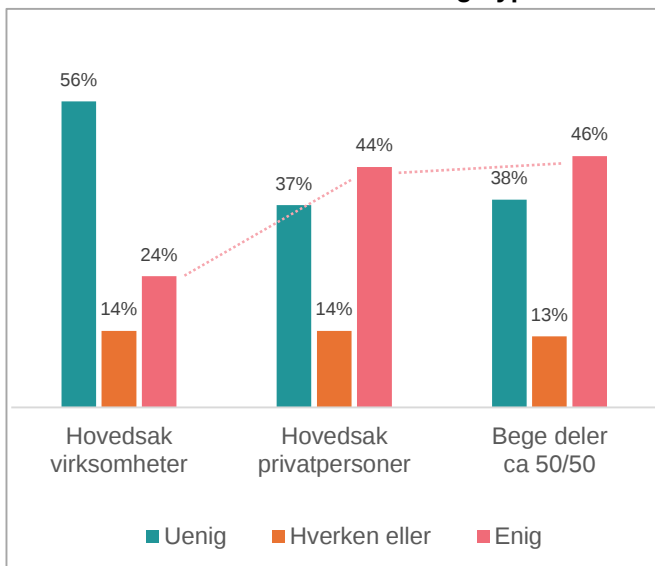
Bedrifter som oppgir at de hovedsakelig har andre bedrifter/virksomheter som kunder, opplever i langt mindre grad «svart» konkurranse, enn både bedrifter som hovedsakelig har privatpersoner som kunder, og bedrifter som har en 50/50-fordeling i kundemassen. Dette mønsteret finner vi også når vi bryter resultatene ned mot spørsmål om hvor omsetningen i bedriften kommer fra.

Konkurransforhold etter type kundemasse

21% vs. 41% er statistisk signifikant

Konkurransforhold etter omsetningstype

24% vs. 44% er statistisk signifikant

Påstand: Min virksomhet må ofte konkurrere mot bedrifter som har et lavere kostnadsnivå fordi de driver svart eller på annen måte unndrar skatter og avgifter

Inntrykk av arbeidslivskriminalitet

Bakgrunn

- Som en del av temaet bransjeforhold og normer har vi i 2019 stilt spørsmål knyttet til temaet arbeidslivskriminalitet.
- Oppfatninger av utbredelse av arbeidslivskriminalitet og kontrollmyndighetenes innsats i forbindelse med dette blir målt i en egen undersøkelse, BA proff, som er rettet mot bygg og anleggsbransjen, og det såkalte «proffmarkedet» (business to business).
- Ved å inkludere spørsmålene fra BA proff-undersøkelsen i SERO får vi mulighet til å sammenlikne resultatene fra bygg og anleggsbransjens proff-virksomheter, med hele næringslivet.

Oppsummering resultater

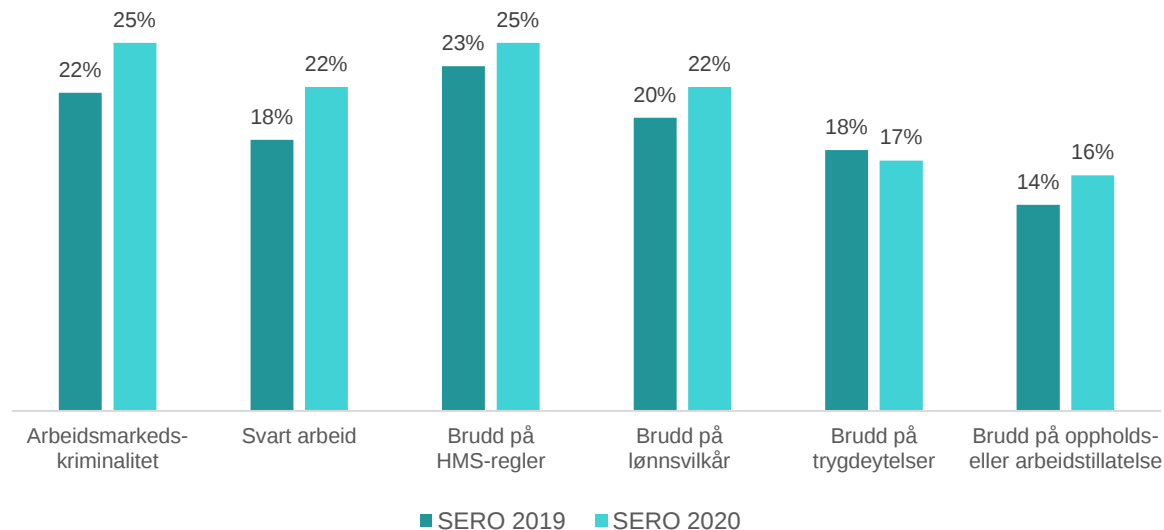
- Varierende for de ulike formene for a-krim, ser vi at 14% til 26% av norske virksomheter opplever a-krim som vanlig (ganske vanlig + svært vanlig).
- Utbredelse av arbeidslivskriminalitet oppfattes som større i bransjegruppen "bygg- og anlegg" – enn i de øvrige bransjegruppene.
- Dette gjelder også for brudd på HMS-regelverk, og arbeids- og oppholdstillatelse
- Arbeidsmarkeds kriminalitet blir opplevd som langt mer uvanlig av bedrifter som i hovedsak har virksomheter som kunder, enn av de som har privatpersoner som kunder eller har begge kundetyper.
- Om en har offentlige virksomheter som kunder har ingen betydning for hvor vanlig/uvanlig a-krim oppleves.

Inntrykk, utbredelse av arbeidskriminalitet

% vanlig (ganske vanlig + svært vanlig)

Det er i realiteten ingen endring i hvor vanlig bedriftene opplever at de ulike formene for a-krim er. Det er kun «svart arbeid» som oppleves signifikant mer vanlig i 2020 sammenlignet med 2019. På de andre a-krimformene er endringene ikke signifikant.

Spørsmål:

Hvor vanlig eller uvanlig tror du følgende er i din bransje?

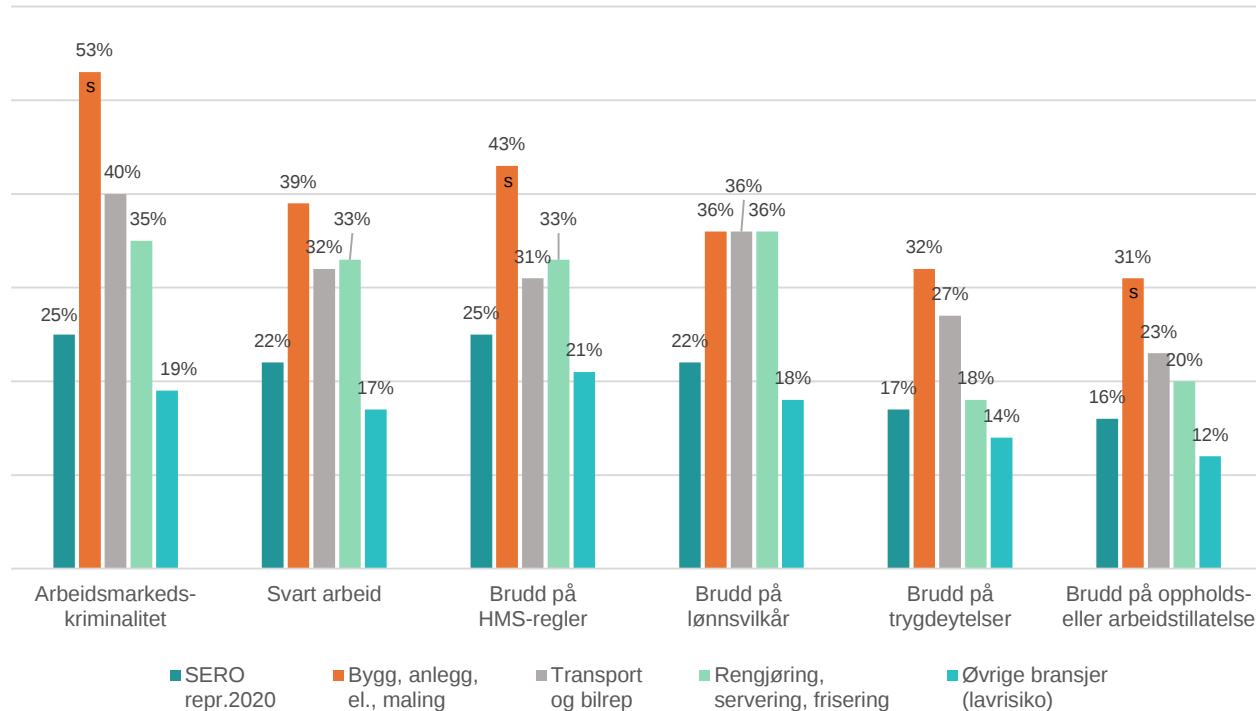
1. Svart arbeid, det vil si arbeid eller tjenester hvor det ikke betales skatter og avgifter.
2. Brudd på bestemmelser om helse/miljø/sikkerhet (HMS), som utsetter arbeidstakere for et farlig arbeidsmiljø.
3. Brudd på bestemmelser om lønnsvilkår der arbeidstakerne ikke får den lønnen eller godtgjørelsen de har krav på.
4. Brudd på bestemmelser om trygdeytelser, at arbeidsgivere eller -takere utnytter trygdesystemet ulovlig
5. Bruk av arbeidere uten lovlig oppholds- eller arbeidstillatelse

Base SERO 2019: Representativt utvalg (N=1268)

Base SERO 2020: Representativt utvalg (N=1174)

Inntrykk, utbredelse av arbeidskriminalitet

4-delt bransjegruppering, SERO 2020 (% = ganske + svært vanlig)

Hvor vanlig/uvanlig en opplever at ulike former for a-krim er, henger i relativt stor grad sammen med hvilken bransjegruppering en tilhører. (Jf. dokumentering av gruppering i rapportens innledningen).

Bedrifter i gruppen «Øvrige» (lavisikobransjer) opplever jevnt over a-krim som minst vanlig.

Bedrifter i gruppen «bygg, anlegg, el., maling» opplever a-krim generelt som mer vanlig enn bedrifter i de andre gruppene.

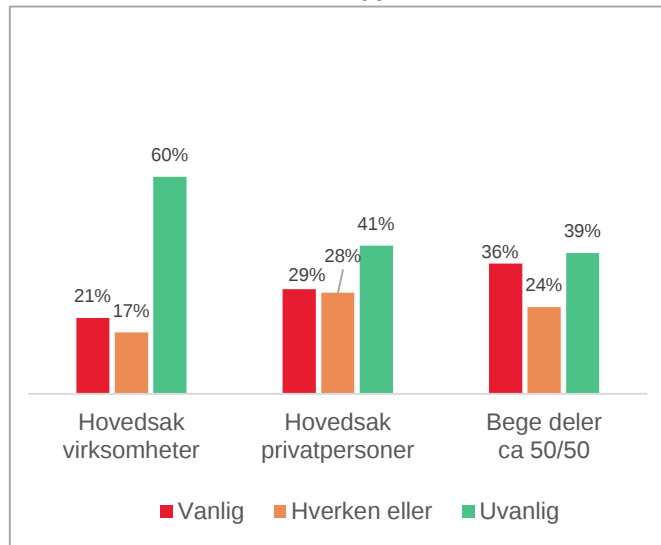
Resultatene for svart arbeid, skiller ikke mellom de tre risikogrupperingene. Forskjellene er ikke statistisk signifikant. (De målte forskjellene er mest sannsynlig resultat av tilfeldigheter).

Både for brudd på HMS-regler og brudd på arbeids- og oppholdstillatelse, opplever Bygg og anlegg dette som signifikant mer vanlig enn de andre gruppene.

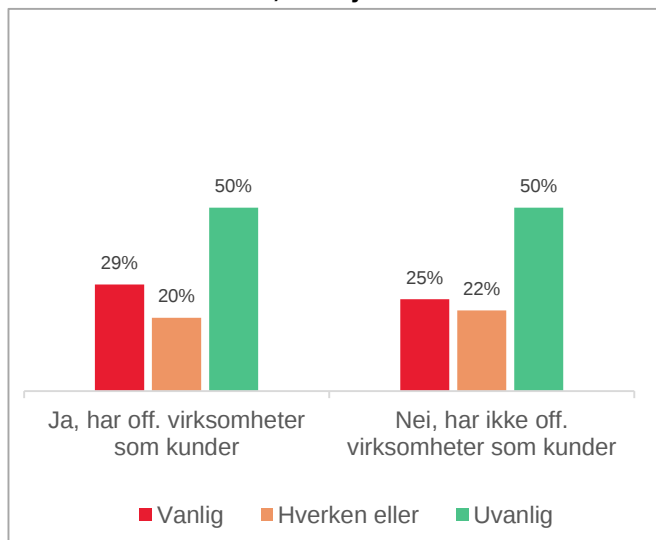
Inntrykk av utbredelse av a-krim, kundeprofil

Arbeidsmarkeds kriminalitet blir opplevd som *langt mer uvanlig* av bedrifter som i hovedsak har virksomheter som kunder, enn av de som har privatpersoner som kunder eller har begge kundetyper. Om en har offentlige virksomheter som kunder har ingen betydning for hvor vanlig/uvanlig a-krim oppleves.

Utbredelse av a-krim, etter type kundemasse

Utbredelse av a-krim, etter ja/nei off. kunder

Del 4

Opplevd oppdagelsesrisiko

Opplevd opptagelses- risiko

Relevant forskning

- Økt opptagelsesrisiko reduserer unndragelser. Skattyter vil vurdere gevinsten av å unndra opp mot risikoen for å bli opptaget og størrelsen på straffen (Allingham og Sandmo 1972)
- Skattytere som har blitt kontrollert, vurderer opptagelssannsynligheten som høyere enn de som ikke har hatt kontroll. De unndrar også mindre (Spicer og Hero 1985)
- Jo mer utbredt unndragelser er, jo mer sosialt akseptert fremstår det, jo lavere blir opptagelsesrisikoen (Sandmo 2004)

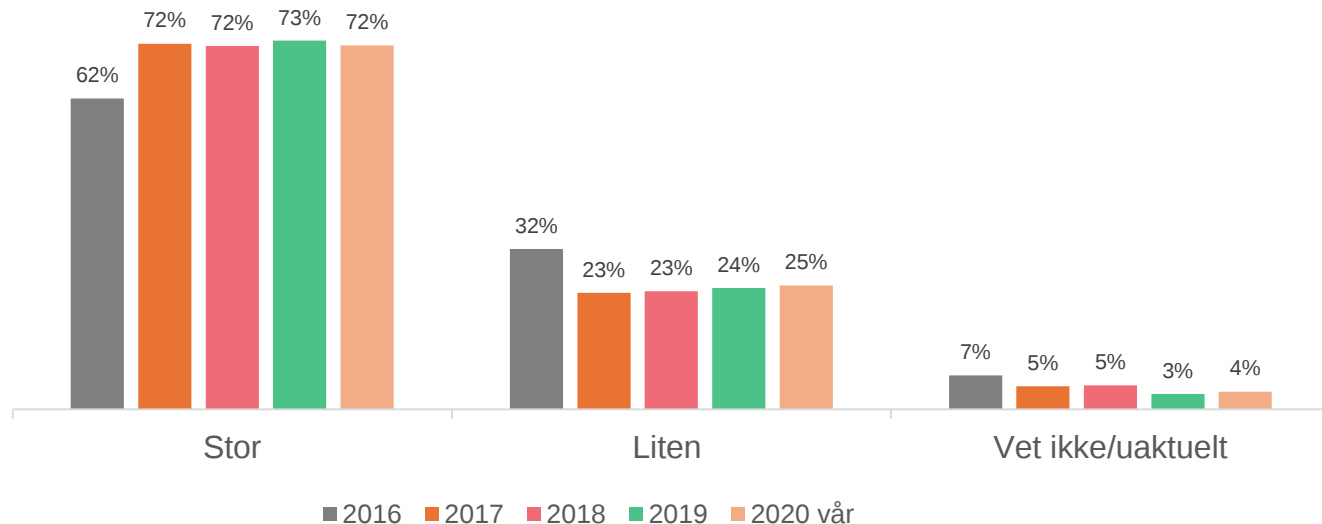
Oppsummering resultater

- 72% av virksomhetene mener at det er stor (stor+svært stor) sjanse for å bli opptaget av skattemyndighetene. Resultatene har vært stabile siden 2017
- Det er liten og ingen forskjell mellom de fire bransjegrupperingene. Den eneste signifikante forskjellen er mellom "bygg og anlegg" (65%) og "øvrige" (74%). De målte resultatene skiller ikke signifikant *mellom* de tre risikogrupperingene.
- Bedrifter som oppgir at de i hovedsak har andre virksomheter som kunder, oppgir at det er litt større opptagelssannsynlighet enn bedrifter som har mest privatpersoner som kunder.
- At en også har offentlige virksomheter på kundelisten, har ingen betydning for hvordan en opplever opptagelssannsynligheten.

Opplevd oppdagelsesrisiko i bransjen (% stor + svært stor sannsynlighet)

72% av norske bedrifter oppgir at det er stor sannsynlighet (stor + svært stor) for at skattemyndighetene vil oppdage om en unnlater å rapportere inn alle skatter og avgifter.

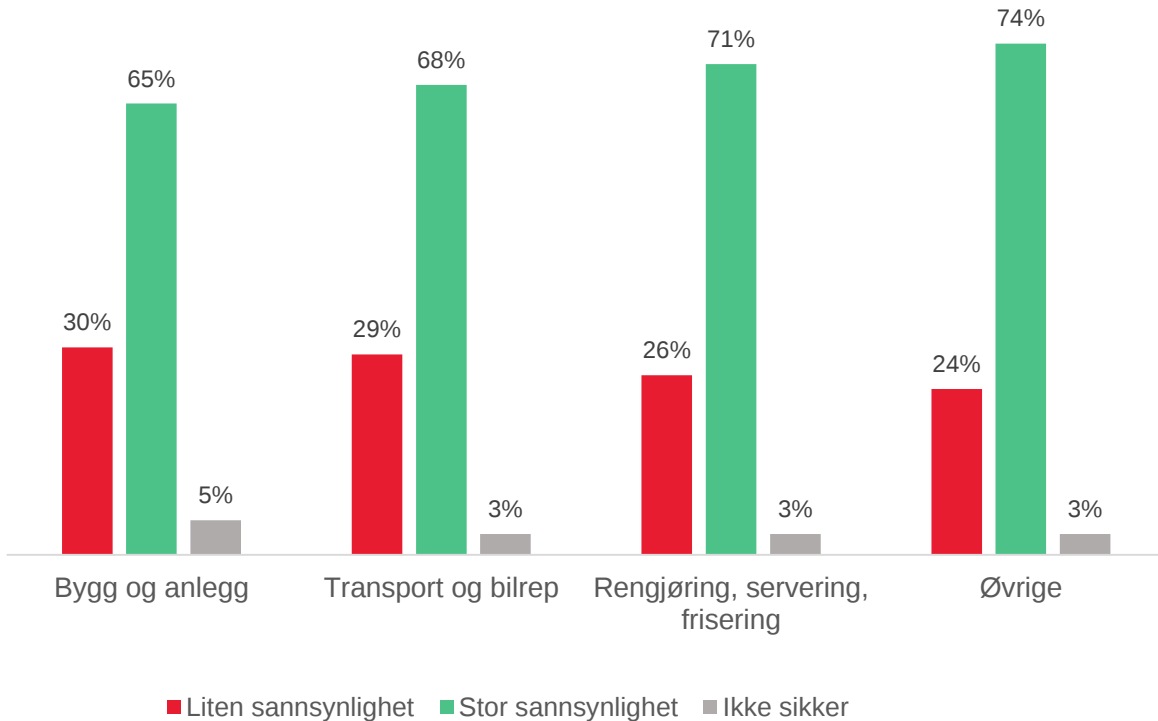
Dette er det samme resultatet som de foregående tre årene.

Spørsmål: Dersom en virksomhet i din bransje unnlater å rapportere inn alle skatter og avgifter, hvor stor sannsynlighet tror du det er for at skattemyndighetene oppdager dette?

Opplevd oppdagelsessannsynlighet i bransjen

4-delt bransjegruppering, SERO 2020

Her har vi brutt resultatet for 2020 ned mot den **firedelte bransjevariabelen**.

I gruppen «bygg og anlegg» oppgir 65% av bedriftene at det er stor oppdagelsessannsynlighet. I bransjegruppen «øvrige» er denne andelen 74%.

De målte forskjellene innad mellom de tre risikogruppene, er ikke signifikante. Vi kan derfor ikke anta at disse forskjellene er gyldige for populasjonen av norske bedrifter.

Det er kun differansen mellom «bygg og anlegg» og «øvrige» som er signifikant.

Vi har også sett på betydningen av **bedriftenes størrelse** på opplevelsen av oppdagelsessannsynlighet. De største bedriftene (100+ ansatte) oppgir 10-14 prosentpoeng lavere sannsynlighet enn bedrifter med færre ansatte.

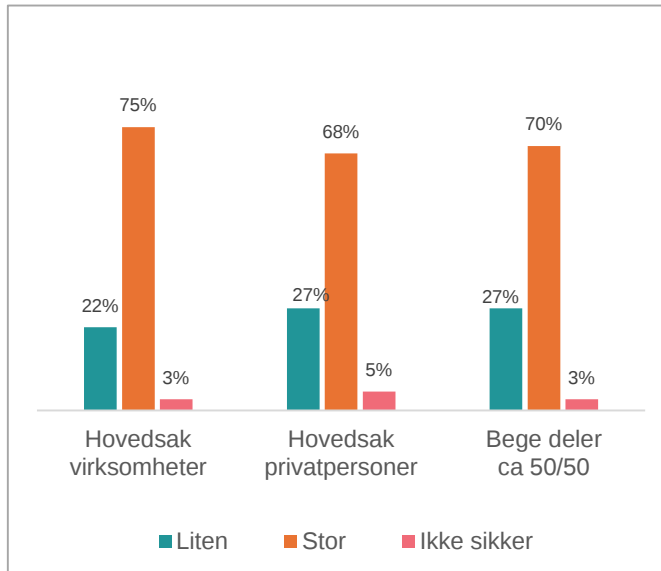
Spørsmål: Dersom en virksomhet i din bransje unnlater å rapportere inn alle skatter og avgifter, hvor stor sannsynlighet tror du det er for at skattemyndighetene oppdager dette?

Opplevd oppdagelsessannsynlighet og kundeprofil (SERO 2020)

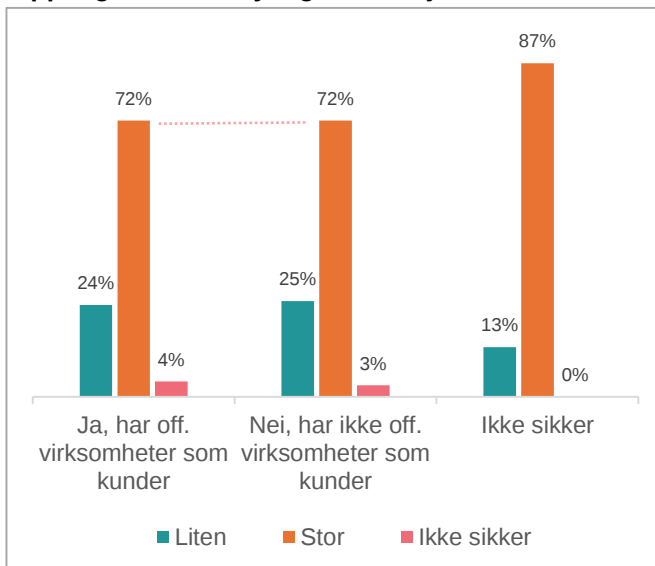
Bedrifter som oppgir at de i hovedsak har andre virksomheter som kunder, opplever litt større oppdagelsessannsynlighet enn bedrifter som har mest privatpersoner som kunder.

At en også har offentlige virksomheter på kundelisten, har ingen betydning for hvordan en opplever oppdagelsessannsynligheten.

Oppdagelsessannsynlighet etter type kundemasse

Oppdagelsessannsynlighet etter ja/nei off. kunder

Skatteetaten

Referanser

- **Allingham, M. G. and Sandmo, A. (1972)** "Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis", Journal of Public Economics 1: 323-38.
- **Alstadsæter A. and Jacob M. (2013)** "The Effect of Awareness and Incentives on Tax Evasion", CESifo Working Paper Series No. 4369
- **Feld L.P. and Frey B.S. (2003)** "Deterrence and Tax Morale: How Tax Administrations and Taxpayers Interact", OECD Papers Vol. 3 Issue 10
- **Fortin B., Lacroix G. and Villeval M.C. (2007)** "Tax evasion and social interactions", Journal of Public Economics, Vol. 91, No. 11-12; p. 2089-2112.
- **Hasseldine, J., Kaplan S. E. and Fuller L. R. (1994)** "Characteristics of New Zealand tax evaders: A note" Accounting & Finance Vol. 34 Issue 2, 79-93
- **Kopczuk, W. (2006)** Tax Simplification and Tax Compliance: An Economic Perspective. *Bridging the Tax Gap*
<http://www.columbia.edu/~wk2110/bin/epi.pdf>
- **Kornhauser M (2007)** "Normative and Cognitive Aspects of Tax Compliance: Literature Review and Recommendations for the IRS Regarding Individual Taxpayers", National Taxpayer Advocate, II 2007 Annual Report to Congress 138
- **Park C. and Huyn J. K. (2003)** "Examining the determinants of tax compliance by experimental data: a case of Korea", Journal of Policy Modeling Vol. 25, Issue 8:673-684
- **Sandmo (2004)** "The theory of tax evasion: A retrospective view". NHH Discussion Paper 31/04, Nordic Workshop on Tax Policy and Public Economics in Helsinki 2004.
- **Spicer M. W. and Hero R. E. (1985)** "Tax evasion and heuristics. A research note", Journal of Public Economics 26: 263-267
- **Taylor, N. 2001** , Taxpayers Who Complain About Paying Tax: What Differentiates Those Who Complain From Those Who Don't. Centre for Tax System Integrity, The Australian National University. Working Paper No 9. <http://ctsi.anu.edu.au/WP9.pdf>
- **Torgler,B and Frey, B.S. (2007)** "Tax morale and conditional cooperation", Journal of Comparative Economics, Elsevier, 35 (1): 136-159.
- **van Dijke M. and Verboon P. (2010)** "Trust in authorities as a boundary condition to procedural fairness effects on tax compliance", Journal of Economic Psychology 31:80-91

